

„Živimo v času, ko se ljudje sprašujejo, ali je še kaj kakšen kotiček na zemlji, kjer bi mogla cveteti v miru zvesta ljubezen. — Ta kotiček je krščanska družina, kjer se starši in otroci tudi sredi sedanjega krvavega viharja zbirajo okoli Srca Jezusovega.“
Pij XII. novoporočencem

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina:
na posamezni naslov
30 Din, na skupni 24 Din,
za inozemstvo 72 Din,
z Marijinim L. 100 Din,
za Ameriko 3 dolare
Štev. položnice 11-806
Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črenšovcih

Ljubezen do Cerkve

Vojni dogodki se razvijajo z bliskovito naglico. Vendar bi menda težko našli človeka, ki bi upal prerokovati, kako se bo vse skupaj zaključilo, čeprav bi po gotovih znamenjih že lahko sklepali na končni izid. Nastanejo namreč lahko nepredvideni dogodki, ki preokrenejo sedanji razvoj. V zgodovini imamo veliko slučajev, ki potrjujejo to možnost. Včasih so to stvari, ki bi jih sicer lahko opazili in računali z njihovim vplivom, pa smo jih morda podcenjevali, včasih pa je to čisto očitno roka nevidnega Vlade, ki še vedno vodi tok zgodovine, čeprav mnogi danes to zanikajo in bi ga radi odstavili.

Toda to so stvari, ki lahko nastopijo, ali pa tudi ne. Zato nima dosti pomena o tem govoriti. Eno pa je gotovo: Cerkve bo v bodočnosti igrala veliko vlogo!

Na prvi hip se to sliši morda manj verjetno. Saj poznamo več držav, kjer javno ali skrito Cerkve preganjajo. Vendar pa moremo tudi ugotoviti, da je zadnje čase ugled Cerkve zelo narastel. Voditelji katoliške Cerkve, pa peži sedanjega svetstva, so močnejši, ki jih pazno poslušajo ne samo katoličani, ampak tudi drugoverci in to mnogi vodilni. Papeževe misli, besede in dejanja žanjejo priznanje.

Pa tudi v Cerkvi sami je že viden preporod, ki je bil potreben radi človeške slabosti v Cerkvi. Mnogi katoličani so namreč to postali le po krstu, potem pa so zaživeli, kakor mnogi nekatoličani, ki so na Boga pozabili. Tudi so moderne prilike izredno težke, saj okušamo grenke sadove naukov, ki so pred stoletji človeštvo odtujili Bogu, o katerem so učili, da je svet sicer ustvaril, potem se pa umaknil v svojo blaženost in se za svet več ne briga. Ta nauk je končno, če je hotel biti dosleden, moral privedi v zanikanje Boga. — Proti tej moderni kugi je Cerkve pravočasno nastopila in pozvala svoje člane k življenju po veri: papež Pij X. k središču vere, k Euharistiji, Leon XIII. k obnovi družabnega reda, Pij XI. h Katoliški akciji, ki daje neduhovnikom izredno poslanstvo in nalogo iti med tiste stanovske tovariše, kamor duhovnik več ne more radi prezaposlenosti in ker so mu tam mnogokrat vrata sploh zaprta. Omenimo tudi moderno takozvano liturgično gibanje, ki vernike vodi k najbolj globoki pobožnosti z molitvami, ki jih pri svojih svetih opravilih moli Cerkve sama in so večinoma sestavljene iz svetopisemskih besed, zato najbolj globoke in najbolj občutne. Gotovo, da bo to gibanje zelo vabilo zlasti protestante, ki tako zelo cenijo sveto Pismo.

Gibanja, ki sem jih omenil, v Cerkvi ne nastopajo ločena, ampak skupno in so vsa živi izraz preporoda. Vendar pa vse vodi Katoliška akcija, ki kliče nazaj k tisti povezanosti med vsemi verniki, kakor je bila v prvih stoletjih krščanstva.

Sploh se zdi, da v Cerkve prihaja duh prvih stoletij. Najbrž bo Cerkve izgubila na zunanem sijaju in bodo odpadale množice, ki so bile navezane na zunanost. A gotovo je, da pridobiva na notranjosti in globini. In v tem je bistvo vere.

Mnogokrat navajajo besede angleškega protestantskega zgodovinarja Macaulay-a: „Če pomislim na silne viharje, ki jih je rimska Cerkve morala pretrpeti, si ne morem misliti, kako bi mogla propasti. Ona bo obstala pa četudi bi prišli taki časi, da bi se osamljen potnik iz Nove Zelandije sredi širne pustinje naslonil na zlomljeni lok Londonskega mostu, ho-

Francija prosi Ameriko za pomoč

Predsednik vlade in obrambni ter zunanji minister Paul Reynaud je 13. junija poslal posebno spomenico predsedniku Združenih držav Roosevelt, v kateri pravi tudi med drugim:

Izrekam vam vso zahvalo za plemenito pomoč, ki nam jo izkazuje v pošiljanju letal in orožja. Že šest dni in šest noči se naše divizije brez ure počitka bore proti silni premoči v orožju in v številu sovražne vojske. Sovražnik je že blizu vrat Pariza.

Toda mi se bomo bojevali na fronti pri Parizu, bojevali se bomo za Parizom, bojevali se bomo pokrajino za pokrajino, če bomo prisiljeni umikati se v notranjost Francije. Če bomo morali zapustiti Francijo, se bomo vojskovali naprej iz Severne Afrike in če bo potrebno, se bomo vojskovali naprej iz naših ameriških posestev.

Nekaj članov moje vlade je že zapustilo Pariz. Jaz sam odhajam na fronto, kjer se bo vojskovanje še poostriilo in pospešilo, kajti mi se ne bomo vdali!

Prosim vas, sporočite državljanom Združenih držav, da se v tem boju ne žrtvujemo samo sami zase, ampak za vse ljudi, ki žele živeti v svobodi. Mogoče bo Francija morala kloniti pod diktaturo, toda vojskovanje na morju se bo nadaljevalo z vso silo.

Pred nekaj dnevi ste z vso plemenitostjo odgovorili na moj klic. Danes pa vas moram prositi, da se naj vaša pomoč še poveča. Prosim vas, da bi javno izjavili, da bodo Združene države nudile zaveznikom vso materialno pomoč in to z vsemi sredstvi izvzemši pošiljanja ameriških čet v Evropo. Prosim vas, storite to, preden bo prepozno! Verjemite mi, da dobro poznam resnost položaja in vso težo nevarnosti in zato vas prosim, da vaša izjava ne bi prišla prepozno.

Dne 5. oktobra 1937 ste nam govorili, da 90% ljudi odločuje o usodi miru, svobode in varnosti, dočim bo 10% ljudi moralo pristati na to, da bodo našli pot do moralnih temeljev človeštva, ki že stoletja rešujejo vse ljudi pred nesrečo in ki so nazadnje

Francija želi končati vojno

Po seji francoske vlade je predsednik Reynaud predlagal, da se v sedanjih težkih trenutkih sestava nove vlade zaupa neki visoki osebnosti, ki bi uživala soglasno spoštovanje vsega naroda. Vlada je sprejela ta Reynaudov predlog in je za tem predsednik vlade podal ostavko.

Predsednik republike Lebrun je to ostavko prejel ter zaupal sestavo nove vlade maršalu Petainu. Maršal Petain je sprejel mandat. Predsednik republike se mu je zahvalil, da je prevzel zelo težko odgovornost ter pokazal na ta način ponovno svojo veliko ljubezen do domovine.

Novi predsednik, nekdanji zmagovalci pri Verdunu, je 17. junija govoril po radiu:

teč naslikati razvaline cerkve sv. Pavla (v Londonu).“

Na smrt bolan francoski duhovnik, ki ni več mogel govoriti, je svojemu sobratu pisal na listič odgovore na njegove dvome in ugovore: Čim več cerkvenih zidov in ognju, tem več ognja v srcih vernikov. — Moderna znanost je našla čudovito sredstvo, da lahko naenkrat milijonom govori. Edino božji Duh pa zna posameznikom govoriti tako, da ga razumejo in ubogajo. — Bodočnost bo za Cerkve ne-

zmerom zmagali. Sedaj je prišla ura, ob kateri se naj 90% ljudi na svetu združi proti smrtni nevarnosti, ki nam zdaj vsem grozi. Verujem v čut vzajemnosti ameriškega ljudstva v tej življenjski borbi zaveznikov, ki se ne vojskujejo samo za lastno rešitev in obstoj ameriške demokracije. —

Predsednik Združenih držav Roosevelt je poslal v soboto zvečer 15. junija predsedniku francoske vlade Reynaudu na njegovo prošnjo za pomoč naslednjo brzojavko:

Pošiljam vam ta odgovor na vaš včerajšnji klic, katerega smo proučili kar najbolj pazljivo in prijateljsko. Dovolite, da spet ponovim vedno večje občudovanje, ki ga ameriški narod in ameriška vlada čuti spricho sijajne hrabrosti, s katero se francoske armade upirajo napadalcu na francoska tla. Rad bi poudaril, da je vlada Združenih držav napela vse sile v sedanjih pogojih in je omogočila, da bodo zavezniške države dobile v bližnjih tednih letala, topniški material in strelivo vsake vrste in da bo vlada podvojila svoje napore v tej smeri vse dotlej, dokler bo zavezniška vlada nadaljevala s svojim odporom. Z vsakim tednom, ki bo minil, bo v zavezniške države prihajal nov material. Vlada Združenih držav ne bo priznala zasebe ozemlja, ki je bila dosežena z napadom ter ne bo smatrala za pravomočne nobenih poskusov, da bi se s silo kršila neodvisnost in ozemeljska nedotakljivost Francije. V teh trenutkih, ki so tako strašni za francoski narod in za vas, vam pošiljam zagotovilo svojega globokega sočutja. Zagotavljam vam, da je francoski narod lahko prepričan, da mu bo stvarna pomoč prihajala iz Združenih držav v čedalje večjih količinah in v vseh vrstah vse dotlej, dokler bo francoski narod branil svojo svobodo, ki predstavlja temelj državnih ustanov po vsem svetu. Vem, da boste razumeli, da te ugotovitve še ne pomenijo nobene obveznosti vojaškega značaja. Edino ameriška zbornica lahko prevzame tako obveznost.“

Franciži!

Na poziv predsednika republike stojim od danes na čelu francoske vlade. Prepričan sem o vaši ljubezni do naše občudovanja vredne vojske, bore se z junaštvom, vrednim njenih dolgih vojaških tradicij proti sovražniku, močnejšemu po številu in orožju. Naša vojska je z veličastnim pogumom izpolnila naše naloge do naših zaveznikov in je vredna spoštovanja bivših bojevnikov, ki sem jim s ponosom poveljeval. Danes dajem svojo osebo na razpolago Franciji, da omili njeno nesrečo. V teh težkih urah mislim na nesrečne begunce,

primerno svetlejša, kakor pa je bil srednji vek, ker sedaj ni samo Evropa povezana v enoto, ampak ves zemljekrog. — Jaz vsak dan molim za Hitlerja, Mussolini-ja in Stalin-a.

To so besede francoskega duhovnika, ko je bil že na pragu večnosti in je že takorekoč v onostranski luči gledal dogajanja na tem svetu.

Pripravljajmo se za veliko bodočnost z vedno večjim poznavanjem Cerkve, z življenjem po njenih naukih, z ljubeznijo!

ki skrajno izčrpani begajo po cestah. Izrekam jim svoje spoštovanje in svojo naklonjenost.

Iz vsega srca vam danes povem, da je treba končati boj. Obrnil sem se to noč do sovražnika, da ga vprašam, ali je voljan govoriti z menoj kot z vojakom, da se konča vojno gorje in dogovori načln, kako bi se ustavile sovražnosti.

Naj se vsi Francozi zgrnejo okoli vlade, ki ji predsedujem v teh urah, polnih težkih preizkušenj, in naj pozabijo na svoj strah, da mi bodo dali moč in vero v rešitev domovine.

Maršal Petain je po radiu izjavil, da je Francija stopila v stik z Nemčijo po posredovanju Španije.

Vodja Španije, general Franco, je osebni prijatelj maršala Petaina. — Italijanski listi pišejo, da je Laval (znani francoski politik, prijatelj Italije) 5. junija prinesel v Pariz Mussolinijeve predloge, a je Reynaud vse odbil in pri tem opsoval in ozmerjal francoski generalni štab. — Sedaj je Reynaud z letalom pobegnil v Ameriko.

Španija zasedla Tanger

14. junija zjutraj zgodaj je španski ekspedicijski zbor, sestavljen iz motoriziranih čet, konjenice, topništva in protiletalskih baterij, prispel iz sosednjega španskega pasu in zasedel brez spopada pas okrog mesta in mesto Tanger samo. Ta svoj korak je španska vlada storila v soglasju z vsemi prizadetimi velesilami.

Tanger je samoupravno, pod mednarodnim nadzorstvom postavljeno ozemlje, ki po dogovoru med Španijo, Anglijo, Francijo in Italijo nima nobene vojaške posadke, razen mednarodne policije, ki šteje 250 mož in ki je pod poveljstvom španskega častnika. V Tangerju živi na 375 km² zemlje približno 65.000 ljudi, med njimi je 7.000 Judov in 17.000 Evropejcev.

Tanger leži na afriški obali gibraltarske ožine in je z vojaškega pogleda izredno važno mesto. Od tu vodi tudi železnica v Fes. Tanger je prav za prav razdeljen v tri področja: v južno francosko, v severno špansko in v zapadni del, ki je pod mednarodno upravo. Tanger leži nasproti Gibraltarja in je z njim vred ključ do Sredozemlja. Več kot sto let ga je Anglija sama imela v oblasti. Pozneje pa je Anglija napravila sporazum glede mednarodne uprave tega važnega področja. Podpisan je bil tako imenovani tangerski statut leta 1923 med Anglijo, Francijo in Španijo, leta 1928 pa mu je pristopila še Italija. Po tem statutu izvajajo omenjene štiri velesile po svojih konzulskih nadzorstvo med Tangerjem. Ta kontrolni odbor imenuje zakonodajno skupščino, ki sestoji iz štirih španskih, štirih francoskih, štirih italijanskih in treh britanskih članov. Razen tega pa imenuje še Mendup, ki je zastopnik maroškega sultana, pod čigar oblast imenoma Tanger spada, v ta zakonodajni odbor še štiri mohamedanske in tri judovske člane. Ta skupščina izbere za šest let upravitelja, ki pokrajino upravlja.

Tri države, ki so podpisale tangerski statut, so sedaj v medsebojni vojni. Zaradi tega je verjetno, da je četrti podpisnik, ki še ni zapletena v vojno, z njihovim privoljenjem zasedla Tanger. Ako bi pa tudi Španija stopila v vojno, bi pa seveda Tanger v njenih rokah mogel igrati zelo važno vlogo.

Nedela

po Risalaj šesta

V tistem časi, gda je pa velika vnožina bila z Jezusom i nej mela kaj jesti, je prizval svoje vučence i veli njim: milo mi je nad vnožinov; ar tri dni že trpijo z menov i nemájo, ka bi jeli. Če je odpústim lačne k njihovim hižam, onemorejo na poti, ar so niki zmed njih z daleka prišli. I odgovorili so njemu njegovi vučenci: Kak bi je što mogeo nasititi s krúhom v pústinji? Opiťao je nje: Keliko kolačov krúha mate? Ti so pravili: sedem. I zapovedao je vnožini doli sesti na zemlo; i vzeo je sedem kolačov i hvalo dávi vlomo je i dao svojim vučencem, da bi je pred nje djali i djali so je pred vnožino. Meli so túdi malo ribic. Blagoslovo je i veld túdi te pred nje djati. I jeli so i se nasitili. Nato so nabrali z ostanjenoga drtinja sedem košar. Njih pa, ki so jeli, je bilo okoli štiri jezero; i odpústo je nje. (Marko 8, 1-9.)

Velikanski je bio obed, šteroga je smileni Zveličar pripravo svojem i lústvi. Na vse strani raztezajoča púščava je bila obednica, zemla je slúžila za stol, gostov je bilo pa 4.000 samo moškov. Poseben blagoslov je spremljal te obed, ar se je na tisoče broječa množica nasitila s sedmerimi krúhi i neštérnimi ribicami. I glej še čúdo! Ostalo je še sedem košar drob-tinja.

Kak se je moglo to zgoditi? Zgodilo se je, ar je Jezus sam pred obedom na glas molo pa tak krúhom i ribam dao čúdežno moč, da so se z njimi pokrepčali i nasitili jezeri.

Sv. Evangelij nam pravi, da je Jezus molo pred vsakim obedom: pri zadnji večerji i po svojem vstajenji v Emausi, prle kak je razlomo učencem kruh.

To je glasen opomin, da moramo túdi mi moliti pred jedov i po jedi. Denešnji svet jako rad opúšča stare krščanske običaje, posebno ravno molitev pred i po jedi.

Kak dolgo svet stoji, so dobri lúdje molili pri jedi. Tak je Izraelcom Mojzeš zabičavao to dužnost. To pomeni, da je že bila prle v navadi. Naravna postava terja, da darove bože uživamo s hvaležnim srcem; naravne postave pa so lúdje spolnovali vsikdar i povsedik.

Molili so pri jeli apoštoli, molili púščavniki, redovniki, krali pa oblastniki; molili so krščanski vojaki, kristjani vseh stanov.

Kak naj opravljamo to molitev? Natančno, to je, nikdar je ne opúščajmo. Gda nam pride v navado, ne bo mogoče pozabiti na njo.

Ka naj molimo? Najbole pripravna molitev je „Oča naš...“ v šterom prošimo vsakdenešnji krúh.

„Osservatore Romano“ do konca vojne ne bo izhajal

13. junija je bilo objavljeno, da vatikansko glasilo „Osservatore Romano“ od včeraj naprej ne bo več izhajalo, dokler bo trajala vojna.

Dr. Anton Korošec o zadružništvu

Na prošnjo je naš narodni voditelj 5. junija ob 7-40 zvečer na beograjski kratkovalovni radio postaji Centralnega presbiroja predaval o zadružnem gibanju v Sloveniji. — Ko se v trpljenju rodi nova Evropa in nov svet, je prav da razmišljamo o zadrugarstvu, ki je zlata „sredina med krutim kolektivizmom in kapitalističnim liberalizmom“, kakor zaključil dr. Korošec v drugem delu govora, ki ga bomo objavili v prihodnji številki.

„V jugoslovanskih pokrajinah so se prve zadruge pojavile v Sloveniji. V Srbiji se je prva kmetijska zadruga osnovala leta 1894 v Vranovu v smederevskem okraju. Kot rojstno leto hrvatskega zadružništva se imenuje leto 1900. V Sloveniji pa je že leta 1869. dr. Josip Vošnjak ustanovil prvo slovensko zadrugo, a mu je avstrijska vlada ni odobrila. Šele leta 1872 se mu je posrečilo osnovati in oživitvoriti prvi 2 slovenski kreditni zadrugi.

V Rusiji se je zadružništvo pojavilo l. 1865 ter se je naglo razvijalo

Z molitvijo in blagoslovom...

In vi, nedolžne trume otrok, ki ste Kristusu tako ljubi in dragi, ko prejimate Kruh življenja, povzdignite vaše preproste in čiste prošnje in jih združite s prošnjami vse Cerkve. Nedolžnih povzdignjenih rok Srce Jezusovo, ki vas tako goreče ljubi, ne zavrne. Molite vsi, „molite neprenehoma“; (1 Tes 5, 17).

Tako boste izpolnili veliko zapoved božjega Učenika, najsvetejšo oporoko njegovega Srca, „da bodo vsi eno“ (Jan 17, 21); da bodo vsi živeli v tej edinosti vere in ljubezni, po kateri bo svet spoznal moč Kristusovega odrešenja in veličino njegove Cerkve.

Prva Cerkev je razumela in izpolnjevala to božjo zapoved in jo je izrazila v čudovito lepi molitvi; pri-

družite se ji z istimi čustvi, ki so tako primerna stiskam našega časa:

„Spomni se, Gospod, svoje Cerkve, reši jo vsega hudega, dopolni jo v svoji ljubezni, posveti jo in združi jo izpod vseh strani neba v tvoje kraljestvo, ki si ga ji pripravil; ker tvoja je moč in slava na vse veke“ (Doctrina Apost., c. 10).

Končno Vam v trdnem zaupanju, da bo Bog, začetnik in ljubitelj miru, uslišal ponižne prošnje svoje Cerkve, z očetovskim srcem in v dokaz Naše naklonjenosti podeljujemo apostolski blagoslov, ki naj bo porok za nebeske darove.

V Castelgandolfu pri Rimu, 20. oktobra 1939, v prvem letu našega papeževanja

Papež Pij XII.

Okrožnice „Summi Pontificatus“ (Konec)

Vprašanje slovenske katoliške delavske organizacije razčiščeno

Odkar je v 19. stoletju materijalistični liberalizem začel širiti svoj svobodomiselnost, je bilo delavstvo prepuščeno samemu sebi, da si pribori svoje socialne pravice. Kot protitež materijalističnemu liberalizmu je nastal materijalistični marksizem ter začel širiti med delavstvom nauk o razrednem boju, ki naj privede do socialistične družbe. Dejansko zavaja marksistično gibanje delavstvo proč od Boga, ter mu tudi v časnem življenju ustvarja največje nesreče.

Zato je dal papež Leon XIII. po zgledu svojih velikih predhodnikov katoliškemu delavstvu in vsemu svetu prave smernice v eni izmed njegovih najvažnejših okrožnic „Rerum novarum“.

Med našim narodom je na temeljih papežev okrožnice ustanovil dosledno katoliško organizacijo pokojni dr. Janez Evangelist Krek. Tako je nastala „Jugoslovanska strokovna zveza“, ki bi naj bilo zvesta nositeljica tega gibanja. V začetku je res bila prava organizacija za obrambo delavskih interesov in krščanskega življenja. Po vojni in po smrti pokojnega dr. Janeza Evang. Kreka pa je jugoslovanska strokovna zveza prišla pod marksistični vpliv in se odtrgala od temeljev, na katerih je bila ustanovljena in se je vedno bolj oddaljevala od katoliške miselnosti in prakse. Zato je bila pred 5 leti ustanovljena nova katoliška delavska organizacija Zveza združenih delavcev z namenom, da nadaljuje započeto delo pokojnega dr. Kreka po načelih papeževih socialnih okrožnic.

Zveza združenih delavcev je rastla, obenem pa je skušala tudi jugoslovanska strokovna zveza obdržati svoj ugled in naziv katoliške strokovne organizacije. To vprašanje pa je bilo razčiščeno na duhovniških zborovanjih na kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani, kjer so zbrani duhovniki soglasno ugotovili:

1. Da je vodstvo JSZ prišlo pod vpliv marksizma.

2. Da je pisanje „Delavske pravice“ in delovanje vodstva JSZ ni mogoče več smatrati za krščansko.

3. Da je edina katoliška delav-

ska organizacija, ki je izvedena na dosledno krščanskih načelih, Zveza združenih delavcev.

Na podlagi teh sklepov je objavil prevzvišeni gospod dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski v „Ljubljanskem škofijskem listu“ z dne 25. apr. sklepe duhovnikov ki se glasijo:

„Škodljiva razcepljenost v vrstah katoliškega delavstva je povzročila predvsem to, da so zašli nekateri vodilni krogi JSZ pod vpliv marksističnih idej in se niso takoj v začetku oklenili papežev okrožnic „Quadragesimo anno.“

Pisanje „Delavske pravice“ in delovanje JSZ je že nekaj let tako, da se je organizacija sama izločila iz skupnosti celotne katoliške javnosti.

V JSZ je mnogo vernega krščanskega delavstva: vse to vabimo zaradi edinosti v vrstah katoliškega delavstva in v interesu strokovnega delavskega pokreta, da vstopi v katoliško strokovno organizacijo ZZZ.

Katoliška akcija med delavstvom je kričeča potreba. Zato se mora v vseh župnijah, kjer stanuje delavstvo, takoj organizirati Zveza mladih katoliških delavcev in delavk.

V Ljubljani, 24. aprila 1940.

† Gregorij, škof.

Tako je vprašanje slovenske katoliške delavske organizacije razčiščeno in zato opozarjamo vse delavstvo Slovenske Krajine, da ne naseda raznim drugim agitatorjem in da se naj čimprej brez izjeme vse naše delavstvo v Slov. Krajini organizira v vrstah Zveze združenih delavcev.

DIJAŠKI PAKT

Podpisani šestošolci v letu 1927/28, se obvezujemo, da se bomo leta 1940, dne 3. VII. sestali v Murski Soboti na skupnem tovariškem sestanku.

V Murski Soboti, dne 29. VI. 1928.

Camplin Ivan, Casar Franc, Čahuk Aleksander, Dittich Janez, Gomboc Janez, Jerič Miška, Kovač Štefan, Nemec Ludvik, Skraban Janko, Tivadar Jožef, Wolfarth Ludvik.

Prijave sprejema: Camplin Ivan, Dolnja Lendava, Prekmurje.

Čehi so začeli z zadružno organizacijo že v 50. in 60. letih preteklega stoletja. Češka zadružna organizacija je duhovno in gospodarsko prerodila češko vas. Za časa svoje narodne svobode je doseglo češko zadrugarstvo največje in najlepše uspehe ter je bilo za Danskim najboljšo organizirano zadrugarstvo.

Slovaško zadrugarstvo, katerega začetek pada v leto 1867, ima to posebnost, da ni razdeljeno ne po narodnostnih ne po strankarsko političnih vidikih, ampak je edino in složno, kar mu daje moč in življenjsko sposobnost.

Med Bolgari spadajo začetki zadrugarstva med leto 1890 in 1900. Razvijalo se je vsestransko bujno tako, da danes predstavlja veliko gospodarsko moč bolgarskega naroda.

Po tem kratkem sprehodu, na katerem smo si ogledali zadrugarstvo življenje pri drugih slovanskih narodih in videli, da se je zadrugarstvo povsod pričelo približevati v isti dobi, je treba, da začnemo s temo, ki mi je dana za današnji govor. (Dalje)

Naši stiki z drugimi državami in narodi z Bolgarijo

16. junija je bila v Beogradu otvorjena jugoslovansko-bolgarska zadružna razstava v paviljonu na velesejmu. Na Balkanu in v Srednji Evropi doslej še ni bilo take razstave. Prva razstava te vrste je bila pred začetkom vojne v Stockholmu. — Razstava kaže uspehe zadružništva in dviganje vasi, zadružno književnost in tisk. — Razstavo je ob navzočnosti odličnih gostov otvoril predsednik Glavne zadružne zveze in predsednik senata dr. A. Korošec s pomembnim govorom. — Ko bo v Beogradu razstava končana, jo bodo prepeljali v Sofijo, prestolico Bolgarije.

Zagreb v čast Stamboljskemu. 14. junija dopoldne je bila v pravoslavni cerkvi zadušnica za bolgarskim ministrskim predsednikom Stamboljskim in tovarišem, ki so tragično umrli. Prisostvovalo je na stotine bolgarskih dijakov in mnogo drugega občinstva. Zadušnici so prisostvovali tudi predstavniki jugoslovansko-bolgarske lige. Po končani zadušnici so bolgarski dijaki šli v sprevedu, kjer so spredaj nosili sliko Stamboljskega, na Mirogoj, kjer so se poklonili pred grobom Štefana Radiča, ki je bil osebni in idejni prijatelj Stamboljskega.

z Rusijo

Splitski časopis „Jadranski Lloyd“ prinaša vest, iz katere je razvidno, da je sovjetski institut za nabavo surovin, „Sirovimport“, poslal telegram dalmatinskim lastnikom boksitnih rudnikov. V tem brzojavu naroča, naj bodo čimprej poslani oferte za izvoz boksitne rude v Sovjetsko Rusijo. Ta telegram je bil naslovljen na družbo „Monte Promina“ v Siveriču. Ker pa ta družba nima boksitnih rudnikov, je o vsej stvari obvestila družbi „Adrie Boksit“ in „Kontinental“. Ti dve družbi bosta zdaj poslali svoje ponudbe.

z Madžarsko

Turistični promet. Po novem sporazumu, ki sta ga sklenili naša Narodna banka in Madžarska narodna banka, so povečani zneski, katere lahko posamezni izvozi ob vходу na Madžarsko, odn. iz Madžarske v Jugoslavijo, na 500 pengöv odn. 5000 dinarjev na osebo. Iznos tega denarja je dovoljen samo na način, kakor ga predpisuje dev. okrožnica št. 43 z dne 7. avgusta 1935. in sicer na ta način, da morejo naši državljani nositi 150 pengöv v efektivnem madžarskem denarju, za ostanek ali pa vseh 500 pengöv pa si lahko nabavijo pri Narodni banki ali z danim nalogom za izplačilo na Madžarskem ali pa si nabavijo čeke na pengö. Pengö si lahko nabavijo pri pooblaščenih zavodih ali pri „Putniku“. — Madžarski trgovinski minister pride v Beograd.

Zamenjava 10 dinarskih kovancev

V zvezi z umikom starega srebrnega denarja po 10 din, ki se je začel 31. maja 1940 in zaradi razširjenih govoric, češ da plačuje Narodna banka za tiste kovanice po 10 din, ki so izdelani v Franciji in imajo na robu obeh strani ob besedilu „10 dinara“ dve nepravilni črtici kot označbo kovanice, po višji ceni zaradi večje vsebine srebra, se sporoča, da so vse te govorice neresnične in neutemeljene. Obenem se sporoča, da bodo stare srebrne kovanice po 10 din zamenjale podružnice Narodne banke in drugih finančnih ustanov al pari do poteka določenega roka z novim niklastim denarjem, in sicer v enaki meri v Franciji izdelani srebrni denar, kakor tudi tiste kovanice, ki so bili izdelani v Angliji, kajti med temi kovanici dejansko ni nobene razlike glede vsebine srebra.

VABILO

Podružnica ZAKŠ v Murski Soboti vabi vse absolvente kmetijskih šol iz Slovenske Krajine, da se udeležijo sestanka, ki se bo vršil dne 23. junija 1940 na kmetijski šoli v Rakičanu.

Glasi iz Slovenske Krajine

SÓBOTA

Zasebna dvorazredne trgovska šola (s pravico javnosti) nam je zdaj poslala prospekt, iz katerega posnemamo: Šola je lani ustanovila Zdržba trgovcev za srez M. Sobota, letos jeseni dobi II. letnik in tako postane popolna. Ob koncu šolskega leta se opozarjajo starši in skrbniki absolventov meščanskih šol in nižjih razredov gimnazije, da za to šolo ni omejeno število učencev in da tudi ne obstoji za njo omejen šolski okoliš, nje absolventi pa imajo iste pravice kakor absolventi trgovskih šol. Ker imajo državne trgovske šole omejene šolske okoliše in za sprejem določeno število učencev ter so na trgovski šoli v Soboti ugodni sprejemni pogoji, zato se priporoča, naj se vsakdo, ki ima interes na sprejemu v trgovsko šolo, a ne more imeti mnogo upanja, da bi bil sprejet v kako državno trgovsko šolo, obrne po informacije na trg. šolo v Soboti, katera jih daje radovolje in bo v najkrajšem času pripravljenim interesantom začela pošiljati prospekte z vsemi potrebnimi obvestili. — *Protituberkulozni dispanzer* obratuje vsak četrtek od 10 do 14 na Aleksandrovi cesti v hiši ge. Geigerjeve. — *Junija 17. je debela toča* obsipala Sobotu.

LENDAVA

V petek 21. junija na Alojzijevo je prek 150 otrok iz šol naše župnije prvič pristopilo k angelski mizi. Po slovesnosti v cerkvi so otroci imeli skupni zajtrk pri naših šolskih sestrah.

Grad. 12. t. m. nas je obiskal *mladinski pevski zbor ljudske šole iz Sobote* pod vodstvom učitelja g. Bračka. Pozdravni govor je imel soboški upravitelj g. Gabrijelčič, ki je v svojih kratkih in jedrnatih besedah povedal naši mladini, da je ona v prvi vrsti poklicana, da ohrani narodno zavest svojih staršev še naprej domovini in kralju. Potem nam je pevski zbor zapel nekaj prekmurskih in drugih narodnih pesmi. Pod malim nebom grajskega dvorišča se je zbralo okrog 1500 šolskih otrok pod vodstvom učiteljstva iz tukajšnjih obmejnih šol. Otroci so z navdušenjem poslušali narodno pesem in burno pozdravljali s ploskanjem svoje prijateljice iz Sobote. Na koncu so podarili otroci tukajšnje šole lep šopek vrtnic gospodu pevovodji. Vsem se je pa zahvalil upravitelj g. Beloglavec. V govoru je pohvalil in navduševal mlade pevce, naj še naprej radi pojejo i s pesmijo krepijo narodno zavest. — Otroci so si nato ogledali tukajšnji lepi grad in okolico in se po kratkem odmoru poslovili od Grada, ki je bil ta dan svetejšje okrašen z zastavami in cvetjem. Vsi, ki smo poslušali našo mladino, se ji iz srca zahvalimo in ji želimo še mnogo lepih uspehov na tej kulturni in narodni poti.

V. Dolenci. 11. t. m. je bil pri nas *sestane naših in madžarskih oblastí*, ki se redno vrši vsake 3 mesece in pridejo od obeh strani: srezki načelnik, komandirja orožnikov in graničarjev, da se pogovorijo o tekočih zadevah. Dozdaj se je ta sestane vršil na Hodošu, sedaj pa je naš delavni plebanoš dosegel, da je bil pri nas. Gospodje so se pri nas zelo dobro počutili posebno še, ker so istočasno obiskali našega plebanoša blvši *beograjski nadškof Dr. Rodič in banjaluški škof Dr. Garlič*, oba iz frančiškanskega reda.

Gasilske vaje se vršijo v soboški župi. Tako so že bile v *Markišavcih* ob sodelovanju 7 društev pod vodstvom člana župne uprave g. Vlaža. V *Čepincih* jih je vodil postarešina soboške župe g. Bac, navzoč pa je bil tudi župni starešina g. Benko; tu so predvsem poskušali, kako se obnesejo 4 nove motorke, ki so si jih nabavile 4 gasil. čete v šalovski občini z lastnimi sredstvi. Vaja je odlično uspela.

Markišavci. *Strela je ubila* uglednega posestnika *Flisarija*, ko se je vračal s polja; udarila je v motiko, ki jo je nosil na rami. Bil je na mestu mrtev. Bog mu bodi usmiljen.

Dokležovje. Za pripravnika finančne kontrole je bil sprejet naš domačin *Perdigal Martin*. Čestitamo!

Bogojina. Lepo slovesnost smo imeli zadnjo nedeljo: naš plebanoš so obhajali srebrni jubilej, 25 let mašništva. Že v soboto zvečer so jih pozdravili s primernimi nagovori predstavniki občine in društev z godbo na čelu. Glavna slovesnost pa je bila v nedeljo, ko so pri slovesni maši dolenski plebanoš vsem predložili delo g. jublanta. Ravnotako so jih pri slovesnem kosilu pozdravili njihovi znanci iz obeh dekanij, duhovniki in laiki, ter jim čestitali. — Cerkev je bila zelo lepo okrašena s svežimi rožami. — Bog daj, da bi dočakali še zlati in diamantni jubilej!

Čentiba. To nedeljo bo pri nas slovesno blagoslovljen novi kameniti križ v spomin na srečno vrnitev enega našega domačina iz prejšnje svetovne vojne.

D. Lakoš. Trgovski potnik iz Ljubljane je zadnjo soboto na glavni cesti poleg pokopališča povozil vojnega invalida iz Petišovca g. Šajta, ki je bil na poti v svojo rojstno vas na Kapco. Siromak je zadobil težke poškodbe in je bil takoj prepeljen v bolnico; auto je zavozil v občestni jarek.

G. Lakoš. V soboški bolnici je umrla žena našega šol. upr. ga *Marjeta Šömen*, * Hajdu v Tolmaču, okraj Nograd na Madžarskem. Do 1. 1927. je še vršila učiteljsko službo. Od novembra lanskega leta pa je težko zbolela in iskala pomoči tudi v sombatheljski bolnici. Pokojna je bila vedno praktična katoličanka in izredno dobrosrčna zlasti do revežev, zato njena smrt 17. junija točno, ko je opoldne zvon udaril, ni bila težka: rumeno plavi sijaji je zagorel v očeh, ko je izdihnila pred očmi svojega moža, s katerim sta 28 let živela v lepem soglasju. — Slovesni pogreb je bil 19. junija popoldne ob asistenci številne duhovščine iz obeh dekanij, učiteljstva, šol. mladine in drugega ljudstva. — Pokojni naj Bog podeli večni pokoj in svetlost, g. upravitelju pa naše iskreno sožalje!

Kapca. Lutar Štefana 4 letno *hčerko* je povozil motociklist. Zlomil ji je nogo in roko. Odpeljana je v bolnico.

Lipovci. *Popravek:* Vest, ki je bila objavljena dne 16. junija 1940, da bi bil na dvorišču tuk. šole obstreljen učenec Miroslav Matija, ne odgovarja resnici. Miroslav Slavic ni učenec tuk. šole, pač pa obiskuje meščansko šolo v Ljutomeru. Pomota je nastala zato, ker je omenjeni dijak iz Lipovec doma.

Trnje. *Pismo v pogači.* Lani je bila streljena žena Horvat Martina v Trnju. Sumilo se je, da jo je strela Žalig Ivan iz Trnja. Te je najprej pobegno v Nemčijo i s tem je zbudo sum. Tü je bio šest mesecov zaprti v Gradci, ka ne ovado, zakaj je skočo prek. Zdaj je v Soboti zaprti. Sem njemi je žena poslala pogačo i pismo v njej. Pismo je prešeto pokojne moževi od preiskovalnega sodnika. V pismi žena tolaži moža, ka ga že zagovori, ve ma že dva svedoka, ka za njega krivo prisegneta i tak ga odvjetnik lejko reši vekše kaštinge.

Ki potrebüje slüžečko deklo, naj se javi na upravi Novin, tü se je priglasila poštena 19 letna vrla deklina.

Regulacijska dela na obmejni Muri. Za 2. julij je razpisana prva licitacija za izvršitev regulacijskih del na obmejni Muri med km 112.300 do km 100345. Proračun znaša 270.190.15 Din.

VABILO

na redno letno skupščino

Agrarne in gospodarskopodporne zadrüge v Črensovcih r. z. z n. z.,

ki se bo vršila dne 30. junija 1940 ob 11 uri dopoldne v Našem domu v Črensovcih s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročila upravnega in nadzornega odbora.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1939.
4. Sprememba pravil po novem združ. zakonu.
5. Volitve upravnega in nadzornega odbora.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta skupščina ob določenem času ne bila sklepna, se vrši pol ure kasneje druga skupščina na istem mestu, z istim dnevnim redom, ki po pravilih sklepa ne glede na število članov, veljavno.

N a č e l s t v o

Nemške prodorne čete zasedajo trdnjavo na francoskem bojišču

Razgled po državi

Na beograjski univerzi komunistični študentje še vedno rogovilijo, kakor sklepamo iz pisanja beograjskega dijaškega lista „Jugoslovenski študent“. Ta list namreč piše, da je dijakom, ki hočejo mirno študirati in ki niso komunisti, že kar smrtno nevarno hoditi na univerzo, kjer komunisti vsak dan povzročajo pretepe. List pravi, naj rektor napravi red ter naj pokliče na odgovornost vse komuniste, dijake ter tudi profesorje, ki stoje za njimi. Ako rektor tega ne bo storil, bodo dijaki sami posegli po samopomoči, nakar bodo posledice nosile akademske oblasti z rektorjem na čelu. Zanimivo je v tem članku zlasti to, da je enkrat javno povedano, kako profesorji dajejo komunistom potuho.

Hrvatska gospodarska sloga je imela svoj letni občni zbor, ki se ga je udeležil tudi dr. Maček. Hrvatska gospodarska sloga je osrednja organizacija vseh hrvatskih kmetijskih gospodarskih organizacij in ima silno veliko članov.

V Zagrebu se je začela *sodna obravnava* zoper tri ljudi, ki so za časa diktature na cesti zahrbtno ubili znanega hrvatskega učenjaka dr. Šu-

flaja zaradi njegovega političnega prepričanja. Državni pravdnik zahteva zoper vse tri obtožence smrtno kazen.

Toča je v Slovenskih goricah naredila 5.377.000 Din škode: v 5 občinah in 28 vaseh je uničila 2.173 ha kultur.

Dve sestri, stari 50 in 55 let, tehtata skupaj 31 kilogramov. Te dni se je ustavil v Petrinji neki cirkus. Navadno nam v cirkusih kažejo razne senzacije iz inozemstva, omenjeni cirkus pa kaže redkost iz naše domovine in sicer dve ženi iz *Kruševca v Srbiji*. Ti dve liliputanski ženski sta obenem tudi sestri in se pišeta Petrija in Katarina Pavlovič. Petrija je visoka 65 cm, 50 let stara in tehta 14 kg. Katarina je nekoliko večja, 80 cm visoka, šteje 55 let in tehta 17 kg. Obe sestri sta zelo zgovorni, čeprav je Petrija naglušna. Obe sta zelo pridni in delavni in ves dan pleteta razna oblčila. Katarina je bolj brihtna in je opisala celo življenje obeh in dodala: „Medve sve ostali tako majhni, v Srbiji pa imave tretjo sestro, ki je poročena in je popolnoma normalna. Nisve dvojki in temu se zelo čudim. Bog naju je taki ustvaril. Delave pa vse življenje.“

IZPRED OKROŽ. SODIŠČA V SOBOTI

Dne 22. maja 1940 sta se zagovarjala pred 3 članskim senatom okrož. sod. v Soboti Majcen Martin in Pozderez Ivan oba iz Melincev zaradi zločinstva, ker sta dne 7. IV. 1940 zvečer na Melincih v hlevu [pos. Kuzme Matije s kolicem pobila do smrti Gerič Andreja iz Melincev ter za to dejanje bila obsojena Majcen na 3 leta strogega zapor, Pozderez pa na 8 mesecev strogega zapor, Majcen je kaznen sprejel, Pozderez je da vložil priziv. Imenovana sta navedeno dejanje storila na sledeči način: Omenjenega večera je bilo v gostilni Kühar v Mekincih več domačih fantov. Med njimi sta bila oba obtoženca in pok. Gerič Andrej. Okoli 11 ure so se vračali vsi iz gostilne na svoje domove in spremljali tovariša Petka Štefana, ki je bil zelo pijan do njegovega doma. Za njimi pa je prišel tudi pok. Gerič Andrej, ki je naganjal Majcena Martina spat. Obt. Majcen mu je odvrčal, da pojde spat kadar bo njemu po volji, vsled česar se je hotel pok. Gerič na vsak način z njim stepsti. Za obt. Majcena pa se je zavzel pok. brat Martin, ki je pok. svaril, naj se ne pretepa, ko so vendar vsi fantje iz iste vasi. Zaradi teh besed ga je pok. Gerič z neko lato dvakrat oplazil po levi roki, svojega brata Martina, kateri je v strahu, da ga ne bi brat še naprej tepel, odšel domov. Na cesti sta ostala še samo oba obtoženca, ker je tudi pok. Gerič nazadnje odšel spat v hlev pos. Kuzme. Obt. Majcen Martin se je radi užaljenega ponosa takrat odločil, da se bode nad Geričem Andrejem maščeval. Za to dejanje si je iz neke ograde vzel lato in še nagovoril Pozderca Ivana, da si je tudi on vzel lato ter sta skupno odšla da poisceta pok. Geriča in ga nabijeta. Iskala sta ga najprej doma in ker ga nista našla, sta odšla k hlevu pos. Kuzme, ker sta znala, da včasih tam spi. — Pri Kuzmovih v hlevu je Pozderez z električno svetilko posvetil skozi okence v hlev in obsijal pok. Geriča, ki je sedel na neki klopi in se spravljal spat. V tem hipu je Majcen naglo odprl vrata in bliskovito dvakrat zamahnil po Geričevi glavi. Nato sta oba obt. odšla domov in je spota Majcen povedal Pozdrecu, kaj je storil. Ko je Majcen namreč skočil v hlev, se je Pozderez ustrašil in zbežal. Pok. Gerič je bil na mestu mrtev.

Dne 15. maja 1940 sta se zagovarjali pred 3 članskim senatom okrož. sod. Lepoša Marija iz Lončarovec in Novak Julijana od istotam zaradi zločinstva zoper pravosodje ter bili obsojeni prva na 1 leto in 6 mesecev rvbijе ter na izgubo častnih pravic za dobo 2 leti, druga pa na 1 leto in 4 mesece strogega zapor, ter na izgubo častnih pravic za

dobo 2 leti, ker sta dne 9. I. 1940 pred okrajnim sodiščem v Soboti v pravdni zadevi Lepoša Neže zoper Lepoša Petra radi 225 din kot priči lažno pod prisego izpovedali in sicer: Lepoša Marija, da je namesto moža izplačala gori navedeni znesek Lepoša Petri in Novak Julijana, da je videla in bila zraven, kadar je Lepoševa izplačala gornji znesek Lepoša Petri, ter sta s tem hoteli pred sodišče dokazati, da je Lepoša Peter denar sprejel od obtožke, a Lepoša Peter je pa dokazal, da denarja od obsojenke ni prejel. 3 članski senat je tajno razpravljal zoper obdolženko Kranjec Vilmo iz sreza Sobote zaradi zloč. zoper življenje in telo ter jo za to dejanje obsodil na 1 leto in 8 mesecev robije ter na izgubo častnih pravic za dobo 2 leti.

Vojno poročilo

Sovjeti so zasedli vse 3 baltiske države: Litvo, Letonijo in Estonijo; prvo 15. junija, nato še ostali dve, češ, da se te države niso držale lani sklenjene pogodbe s Sovjeti o medsebojnem nenapadanju in vojaški pomoči. Te države ležijo ob Baltičkem zalivu, nasproti Švedske. Vanje je vkorakalo 1/2 milij. sov. vojakov. — Še pred tem so pa *Rusi sklenili sporazum z Japonko*, s katero so bili celih 8 let takorekoč v vojnem stanju zlasti s tem, da niso priznali zasedbe Mandžurije in so pomagali Čankajšekovi Kitajski. — V petek 1. junija so *nemške čete brez boja vkorakale v Pariz*, ki je bil še pravočasno proglašen za odprto nezaščiteno mesto. Tako je bilo najlepši evropski, če ne svetovni prestolici prihranjeno grozno razdejanje. — Pred vstopom v vojno je *Italija obnovila diplomatske stike z Rusijo*.

Zadnje vesti

18. junija popoldne sta se sestala v Münchenu Hitler in Mussolini ter določila osnove za ureditev nove Evrope. — *Anglija je predlagala popolno združitve s Francijo v eno državo* z imenom „Francosko-angleška unija.“ — V Švico prihaja ogromno francoskih beguncev.

Oklic Kmečke zveze

Objavljamo oklic, ki ga je izdala stanovska zastopnica slovenskega kmeta, Kmečka zveza. Vsak bo uvidel važnost teh navodil. — Držimo se jih.

Čas, ki ga preživljamo danes, je težak in terja od vsakogar precejšnjih žrtv. Še posebno težke pa so žrtve za kmečko ljudstvo, ki je moralo prav ob času največjega dela dati v službo domovine mnogo svojih sinov in vprežne živine.

To stanje pa izrabljajo razni agenti in hujskači, ki hodijo po deželi in z lažnimi vestmi razburjajo ljudstvo. S slikanjem položaja v drugačni, pretirani luči hočejo spraviti ljudi v slabo razpoloženje, da bo potem njihovo delo lažje. Ti neodgovorni ljudje s svojim postopanjem težave še povečujejo.

Kmečka zveza, predstavnik slovenskega kmečkega ljudstva, je vse to ugotovila po svojih zastopnikih, zato pa daje vsem kmečkim ljudem naslednja navodila, s prošnjo, da jih dosledno upoštevate:

1. **Varujte zemljo!** Edino zemlja predstavlja trajno vrednost. Ne prodajajte je, temveč skrbno jo obdelujte!

2. **Ne držite denarja doma!** Ne zapravljajte pa ga za nepotrebne stvari! Najboljše je, če ga uporabite za izboljšanje svoje kmetije ali za nakup poljedelskih strojev.

3. **Varčujte z življenjskimi potrebščinami** in z vsem, kar morate drago kupiti! Skrbite, da boste kar najbolje preskrbljeni z lastnimi pridelki. To je z ozirom na letošnjo slabo letino v državi še posebno važno.

4. **Ne nasedajte prišepetavanjem agentov!** Ne mislijo dobro, ker sicer bi to javno povedali.

5. Verujte tistim časopisom, o katerih ste se prebricali, da točno poročajo in ki so kmečkemu stanu naklonjeni. Upoštevajte pa tudi, da časopisi vsega niti pisati ne smejo.

6. **Zaupajte samo ljudem, ki jih dobro poznate** in ki so zaupanja vredni. Vse, ki vznemirjajo ljudstvo in ki hočejo sedanji položaj izrabiti sebi v korist, takoj naznanite oblastvom, da z njimi obračunajo!

7. **Zaupajte svoji stanovski organizaciji**, ki vestno skrbi za Vaše koristi! Zavzela se bo za Vas, in poskrbela, da se čimbolj olajšajo težave. O vsem važnejšem Vas bo obveščala.

8. **Pomagajte drug drugemu**, da boste bremena lažje prenašali. Gojite čut za dolžnost!

9. **Ohranite mirno kri!** V težavah uspe najboljše tisti, ki vse hladnokrvno in trezno presoja.

Kmetje, zavedajte se: Čim težji so časi, tem večji postaja pomen našega stanu!

Zato držimo skupaj, ker le v tem je naša moč in naša rešitev!

Glavni odbor Kmečke zveze v Ljubljani

Preizkušeni kuhinjski recepti

ZALAR MARIJA

Sladke črešnje na dunajski način. Črne sladke črešnje daj v porcelanasto skledo. Nalij na črešnje dobrega vinskega jesiha in naj se tako 24 ur uležavajo. Drugi dan odcedi jesiha, med črešnje v skledi pa rahlo zmešaj sladkor, da bo po teži na 3 dele teže črešnji, en del stočnega sladkorja. N. pr. 2 kg črešenj, pol kilograma sladkorja. Tako v sladkorju uležavajo spet 24 ur. Odliči jesiha si seveda polila nazaj v skledo, že ko si črešnje potrosila s sladkorjem. Potem, to je skupno po 48 urah uležavanja, pokuhaj sok, v soku prevri črešnje, naj še dobro prevrejo, v tople kozarce nadevaj črešnje in sok še toplo. Ohlajeno pa zaveži. Prav dobro je kozarce preje razkužiti, da se ne spridi sadje po glivicah, ki so nevidne na kozarcih. Ni vedno sadje slabo vkuhan, če se skvari, ali dobro razkuženi ali pa shranjeni v slabem prostoru. Marmelade se bolje drže, a sadje zahteva zračen, suh, temen prostor in hlad, ne pa soparo iz kuhinje. — O razkuževanju kozarcev. Prvo so kozarce. Razkuženi morajo biti, ker drugače je ves trud zaman. Ni dovolj jih umiti. Na prvi način jih razkuži, če so vsaj 24 ur do vrha napolnjeni z vodo. Vodo treba preje prevreti, da se ne prenesejo glivice iz vode. Potem je tudi mrzla voda dobra, ker voda sama po sebi že uniči glivice, ki v sami vodi niso sposobne ohraniti se. Na drugi način kozarce razkuži, če jih izpereš, ali dobro izplakneš v kloratovi raztopini. Vzameš 2% klorata, ta klorat dobiš v apoteki ali v drogeriji. V mrzlo vodo daj par kapljic klorata, zmešaj, izperi kozarce in v navadni prekuhani vodi izplakni ter posuši na soncu, da ne bo kozarec moker, ko boš nadevala sadje. Tretji način je razkuževanje z žveplom. Žveplo vtakni prižgano gorčico v kozarec, da gori ob vratu in gre žveplena kislina v kozarec, kjer pomori glivice.

Črešnjev knedeljni. Naredi krompirjevo testo. Moka, kuhan, zriban krompir, sol, eno jajce. Lahko eno pest pšeničnega zdroba. Krompir naj bo že jutraj ali vsaj par ur preje kuhan, da se lepo riba in ne bo pocast. Naredi krpice, v vsako daj pet črešenj brez pešk.

Pojasnilo k uredbi o odkupu živine

Po uredbi o odkupu živine in vozil za potrebe vojske in mornarice mora vsak izbrani dajalec dati na vojaške vežbe živino ali vozila, opremo ali vse skupaj, kadar dobi poziv, in sicer brez ozira na to, ali pride do odkupa ali ne, ker morajo vsa ta sredstva ustrezati pogojem, ki jih predpisujejo vojaška oblastva. Za vso živino, ki jo vojaška oblastva ne odkupijo, a jo zadrže na vežbi, bo plačana zakupnina po čl. 244 zakona o ustroju vojske in mornarice. Vsi pregledi živine in drugega materiala se vrše na krajih, kjer se živina sprejema, ali pa na sedežih onih edinic, komand in ustanov, ki so iz oddaljenih edinic, ki se dopolnjujejo iz drugih teritorijev, a ne iz teritorija pristojnega vojnega okrožja. Vojaška oblastva so ukrenila vse potrebno, da se bodo pregledi in odkupovanje živine in vozil opravljali najhitreje ter popolnoma v skladu z zakonskimi predpisi. S tem so vojaške oblasti prav zelo ustregle vsem dajalcem živine, ker ne bo več treba živine voditi v oddaljene kraje.

Za vajenca

sprejemem pridnega dečka.
VUKAN LUDVIK
gostilničar — Lendava

Če ljubiš cimet, ga malo potrosi, a cukr tudi. Naredi knedeljčke, jih skuhaj v vrelem slanim krompirju. Zabeli z zmočajem, v katerem si zarumenila žemljene drobtinice. Najfinejši so iz marelic, slivove pa že poznamo. V vsako marelico ali slivo daš en cel kos cukra namesto peške. Prvenstvo imajo marelični. Breskve ne služijo za knedeljne.

Rdeče jagode. Če jih kuhaš, posebno če jih dolgo kuhaš, postanejo grenke. Najboljše so surove. Potrosi jih s cukrom, polij z belim vinom, tako so najboljše (italijanski način). Vina se vzame le malo. Postavi na led. Vsako kuhanje rdečih jagod se na splošno odsvetuje. Jejmo surove.

Malinovčeva žolica. Maline zmečkaj v velikem lesenem škafu in jih čez noč postavi v klet. Drugi dan odcedi in precedi sok. Vzemi enako težo soka z enako težo sladkorja ter kuhaj na štedilnikovi plošči, ne na odprtem ognju. Pene pobiraj in odstrani; ko bo precej gost, toplo nadevaj v kozarce, ohlajeno dobi kožico, potrosi s sladkorjem in zaveži.

Ribizljeva žolica. Narediš jo enako kot malinovo žolico. Jagode z vilicami potrgaš od peceljčka. Maline nekateri operejo, ker so rade prašne. A potrebno ni, saj se vse prekuha. Če so mehke, sploh ni mogoče prati jih. Če pa pereš maline in ribizelj, sad opran suši skozi sito, da voda odteče. Drugače rabiš preveč cukra. Žolice služijo za okrasek peciva.

Smokulje. Napol zrele smokulje nadevaj v steklenico in jo dobro zapri. Ko jih boš rabila, skuhaj vodo, sladkor in smokulje iz kozarca. Le, da jih boš dalje časa kuhala kot zrele v poletju. Seveda moraš steklenice dobro izprati, razkužiti, osušiti, smokulje pa trdo obrisati in povsem osušiti, da boš v zimski samo pretresla v vrelo vodo. Lahko jih pa tudi v sladkorni pakuhaš, seveda cele, potem naložiš ohlajene v kozarce poliješ mrzel sok v katerem si jih skuhal na smokulje. Malo ruma je dobro vmes. Sladkornina naj bo zelo gosta.

Vsem društvom

V založbi „Naša pot“ je izšla kot XXI. zvezek knjiga, ki vsebuje prevod papežev socialne okrožnice *Quadragesimo anno* o obnovi družabnega reda. Okrožnico je prevedel in razložil dr. Aleš Ušeničnik. Ko se toliko govori in piše o novem družabnem redu, ki mora sloneti na pravičnosti in ljubezni, nam je ta knjiga kakor kašpot novega reda na svetu. Vsa naša društva si jo morajo naročiti in se na sestankih o tej prevažni zadevi natanko seznaniti o nalogah katoličanov v borbi za nov družabni red. Naročite pri: „Naša pot“, knjižnica KA za mladino, Ljubljana.

PENEZ

London 1 funt 164—202 Din Pariz 100 frankov 95—121 Newyork 100 dol. 4424—5520 Nemška marka 14:30

Cena oglasov:

Cela stran 800 Din, pol strani 400 Din Mali oglasi 15 Din Poslano med tekstom vsaka beseda 2 Din

Naznanilo

Kmetijska šola pri Sv. Juriju ob juž. žel. bo letos otvorila novo šol. leto dne 16. septembra. Ta šola je enoletna in bo trajala brez presledka do 31. avg. 1941 leta, to je 11 1/2 meseca. Namenjena je kmečkim sinovom, ki se žele izobraziti v kmetijstvu z namenom, da ostanejo na domači kmetiji, oziroma, da se sploh posvetijo kmetijstvu. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Ta banovinski zavod ima internat v katerem dobe gojenci hrano, stanovanje in vso oskrbo. Mesečna oskrbina znaša 300 din, h kateri prispeva banovinska uprava 200 din. Pripadajoči znesek gojencev se določi po premoženjskih razmerah njih staršev. Prošnje za sprejem (banovinski kolek din 10—) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t.l. ter priložiti krstni list, domovnico, šol. spričevalo, navrstveno spričevalo, obvezo staršev (4 din ban. kolek), da bodo krili stroške šolanja in da ostane prosilec po šoli na domačem posestvu, končno koleka prosto potrdilo o imovinskem stanju staršev. — Starši, ki žele svoje sinove izobraziti v kmetijskih naukih, se pozivajo, da jih pošljejo v to kmetijsko šolo. Vsa podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo banovinske kmetijske šole pri Sv. Juriju ob juž. žel.

Sresko načelstvo v Lendavi, dne 8. VI. 1940. II. No 4851/2-1940.

Hrvat Ignac; prepoved posejanja gostiln.

Razglas

Okrajno sodišče v Dol. Lendavi je s pravomočno razsodbo od 11. VI. 1940 Kps 96/40 v smislu § 55. kazenskega zakona prepovedalo Hrvat Ignacu roj. 19. II. 1920 v Turnišču, čevljar. pomočniku v Turnišču št. 27, obč. Turnišče, zahajati v krčmo za dobo dveh let t. j. od 15. V. 1940 do 15. V. 1942.

Po § 368 k. z. se kaznuje vsakdo in ne samo gostilničarji in kavarnarji, ki ve za razglašeno prepoved, pa vendarle postreže taki osebi z opojnim, z zaporom od 6. mesecev in v denarju do 5.000 Din.

CENE

živine in kmet. pridelkov v okraju Lendava

Biki I. vrste 7.25—7.50, II. 6—7, telice I. vrste 7—7.50, II. 6, krave I. vrste 5, II. 4.50, teleta I. vrste 8—9, II. 6—7, prašiči pršutarji 9—12 din za kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 13—15, II. 11—13, svinjina 15—17, slanina 19, svinjska mast 21, surove kože goveje 12, telečje 20 din za kg. — Pšenica 230, ječmen 200, žito 180, oves 200, koruza 185, grah 450—500, krompir 150, moka: pšenična do 475, koruzna 225, ajdova 400 din za 100 kg. — Navadno mešanó vino pri vinogradnikih 4—5, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 5—7 din za liter.

Kako izboljšati socialne razmere sezonskih delavcev,

ki so zaposleni na veleposestvih v Vojvodini

Kerec Franc

7. Bolezni in zdravljenje delavcev

Po dozdašnjem običaju sezonski delavci dobivajo 8 dni brezplačno zdravljenje, hrano in stanovanje. Po preteku 8 dni ima delodajalec pravico delavca odpustiti z dela. Če delavec hlina, potem je tega vreden, če pa je resno bolan, je to vsekakor krivično. ZPD se že več let bori za rešitev tega perečega vprašanja, ki vpije po čimprejšnji rešitvi. Zakaj ravno sezonski polj. delavci ne morejo biti, oziroma nimajo pravice do bolniške in nezgodnega zavarovanja pri OUZD? Saj so ti delavci kljub temu, da vršijo sezonsko polj. delo vendar specijalni delavci te vrste in se jih ne more vzporejati z onimi težaki, ki nimajo stalnega dela v enem kraju. Naš delavec gre na delo, ki mu je s pogodbo zagotovljeno in ostane pri enem in istem delodajalcu več mesecev. Zato tem delavcem ravnotako pripada pravica do zagotovljenosti kakor ostalim opekarim, industrijskim, gradbenim in obrtniškimi delavcem.

Pri pogodbah bo v bodoče treba urediti tudi vprašanje glede plače in polovične vožnje, ki se mora de-

lavcu, ako se vrača z dela radi resne bolezni, takoj izplačati.

8. Delavski zaslužek, izplačevanja in štednja

Delodajalec in delavski voditelj sta odgovorna za točno izplačilo zaslužka delavcem kakor določa pogodba. Izplačevanje zaslužka naj se vrši mesečno za nazaj in neposredno iz delodajalčeve blagajne delavcem na roko; nikakor in v nobenem slučaju pa ne preko polirja-delavskega voditelja. O vseh izplačilih naj se vodi točen seznam z navedbo imena in izplačanega zneska. Ta seznam mora vsak delavec lastnoročno podpisati in s tem potrditi prejem v spisku navedenega zneska. Od vsake pogodbe naj bo po en izvod prepisa priložen oglasni deski v delavski baraki. V pogodbi naj bo tudi navedena voditeljska plača, da delavci ne bodo sumili o njegovem prevelikem zaslužku. Voditelj delavcev ne sme z delavci sklepati drugačne pogodbe kakor jo je sklenil z delodajalcem, da bi n. pr. prevzel delo v akordu, delavcem pa plačeval pavšalno mesečno plačo. Vse kar zdaj pogodba predvideva, morajo

delavci točno tudi dobiti. Voditelj tudi ne sme prekupovati ali odprodajati delavskega zaslužka v naturi. O tem naj delavci sami odločajo. Voditelj naj jim bo samo pošten in pravičen posrednik. Vse mladoletne in lahkomiselne delavce naj se prisili na štednjo zaslužka na način kakor je pod točko 5. bilo navedeno. Uredba o minimalnih plačah sez. del. je poglavje zase. Zato bom o tem spregovoril drugič.

9. Vzgoja delavcev in disciplina

Delavski voditelj in njih zaupniki so dolžni skrbeti za pravo vzgojo delavcev. Vsaka skupina naj bi imela s seboj knjižnico. Ob večernih urah in nedeljskih popoldnevih bi se delavcem delile knjige, vršili tečaj ali predavanja o lepem vedenju, o verski, moralni, strokovni, narodni in državljanski zavesti itd. Delavcem je treba polagoma vcepljati ljubezen do svojcev, domačije, naroda in države, dalje gojiti med njimi stanovsko samozavest. Pri tem delu bi dobro služili potovalni učitelji. To je druga velika naloga delavske organizacije ZPD. Ista to delo lahko izvede, ako dobi na razpolago dovolj knjig in denarnih sredstev. Tudi discipline manjka sez. delavcem. Naš delavec in delavka morata znati pokazati na vsakem koraku, da sta vredna otroka svoje slovenske

matere. Disciplina je zelo dobra in koristna lastnost, ki ob vsakem času in povsod pride prav.

10. Nadzorna in sodna oblast

Nad izvrševanjem teh predpisov ima nadzorstvo po svojih za to odrejenih organih pristojna banska uprava s katere teritorija so delavci, sporazumno s tisto bansko upravo, na katere teritoriju delavci delajo in tista Borza dela, katera delavce posreduje; razen teh še stanovska delavska organizacija, t. j. ZPD v Soboti v strokovnih in socialnih zadevah, pristojen duhovnik pa v versko moralnih zadevah. Delodajalec je dolžan zgoraj naštetim nadzorim organom staviti na vpogled vse spiske in knjige, ki se nanašajo na delavski zaslužek in njih hrano. Ravno tako mora dovoliti vpogled v delavsko stanovanje, njih kuhinje in druge naprave, ki služijo delavcem.

Dolžnost nadzornih organov je, da o ugotovitvah in svojih vtisih poročajo svoji pristojni banski upravi ter tam tudi stavijo event. predloge za izboljšanje delavskih prilik in razmer. Končno sodbo v spornih zadevah izreka pristojna banska uprava. Istotako pristojna banska uprava odloča o morebitnih spremembah teh predpisov.

(Konec)